

IZBOR LITERARNIH RADOVA

Čitajući literarne radove uvrštene u ovaj broj Podravskog zbornika, uspijeli, kao i one manje uspjele, možemo zamijetiti ponavljanje tema, zaokupljenost istim pitanjima čovjekove egzistencije, filozofskim i emotivnim, etičkim i religioznim, iskazanim kroz poeziju i prozu, koje najčešće nude samo umjetničko stvaranje kao jedini odgovor.

Kreativnost kao lijek za životom otvorene nedoumice ili sam bol postojanja, kaplje u sluhu i duhu u obliku (prividno!) slobodnih stihova, ili onih vezanih ritmično-utješnom rimom, kroz rečenice koje zgušnjavaju iskustvo ili mudrost nagle spoznaje, i pretvaraju se u pjesme ili priče.

Njihova je vrijednost slična onoj kišnih kapi. Otuda i onaj glagol iz prethodne rečenice koji priziva prirodni zakon, koji je istodobno, ovisno o trenutku, milost ili pokora (s) neba. Naime, svaka pjesma ili priča, u svom postojanju sličnom kristalnoj kapi, traže točno određeni cilj, komadić svijesti, duhovno tlo, koje je zagrljaj ljudskog srca i uma. Nađu li ga, mogu u čovjeku rascvjetati misao ili osjećaj, ili, ako su osobito sretne, doživljaj neprolaznog.

Padnu li u pustinju nerazumijevanja, koja je često puka nepozornost, pred sićušnim, u žurbi prolaznosti, i same postaju tek još jedno zrnce pijeska na vjetru.

Tajna je, znači, u očima duše koja se nadvija nad stranicom, odnosno u vama, čitateljima.

I mada sam odabrala ove radove, onoliko njih koliko je dopustio prostor bjeline, vi će te se zadovoljno smiješiti ili mrštiti nad zapisanim riječima, i suditi im u sebi. Jer samo u vama one mogu zaživjeti prihvaćene, ili isčeznuti odbaćene, i vi ste ona njihova prava i presudna sudbina. Kraljevstvo čitatelja.

KAO MOLITVA

Možda riječ
Bila je. Više nije.
Želja
Jena boja preobražena tijela
sjena Anđela.

Sklapam ruke
Prsti su deset orgulja Neba
Tišina pjeva.

Lj u b a v se mojoj sjeni priklanja
nameće misli, riječi...
Sve je veliko, sveobuhvatno, toplo...

Moj Anđeo iz djetinjstva
jednu svetu igračku smišlja.

KAD UMREM

Kad umrem -
ne znam kada
hoće li uistinu biti Smrt?
Ogoljeni trs
što ga kljuvaju ptice
i mrve vjetrovi?
Hoće li se raspasti srce
i smrvljene kosti potresti zemlju?
I odnekud jedan list
možda će pokriti Epitaf -
i iznenadna kiša
rasplakati kamen?

Hoće li nešto od mene
razmišljati kao nekada?

I baš zato što me sada
baš to uznemiruje -

već j e s t s a d a!

SCRIPTA VOLANT

Z n a k o v i
crveni, šareni, razbuktali makovi
uveli i probuđeni
u daljine razliveni
visinama ozračeni
Slovo na slovo
i riječ - ubod
i rečenica rana
Diše
Znakove misli
i daleka naslućivanja riše...

Bilo je skriveno sjeme
izraslo u stablo.
Raspjevano lišće
na suncu, vjetru i kiši
Ako padne
nestati neće
Izabrat će s v o j e godišnje doba
"Scripta manent"

Ovaj potez krvi, otkucaj srca,
slamanje tijela,
pobune i slavlja
prvorodene intimne priče -
u Vremenu t e č e
Predskazuje ga
S bojama i sjenama igra
neuništivo Lice.

Slavko FIJAČKO

IZNAD SVAKE GLAVE

Iznad svake glave luk je nekog svoda,
ta fiktivna međa beskraj i kraja.
Ispod nje je ljudski svijet pakla i raja,
a iznad - neshvatljiva svemirska sloboda.

Tu pod niskim stropom podruma i soba
i unutar ljuske krhke atmosfere,
biće plijenom biva ili žrtvu ždere,
po vječnom načelu začeca i groba.

Agresivnost, grabež, opsjena i zloba
određuju život svakog ljudskog bića;
u svakoj je ženi skrivena Nioba,

a Nika opsjeda starca i mladića.
Za života čovje sapet sviješću luta,

posmrtna mu sjena svemirima pluta.

SAMO NEMOJ BITI OBIČAN I BLJUTAV

Samo nemoj biti običan i bljutav
kao trula dinja ili gnojna hrpa;
nemoj biti smiješan kao stara krpa,
nemoj biti smušen, bezličan i mutav.

Nemoj biti mlitav, gnjecav kao spužva,
ni hrapave, sive i opore duše,
neka tvoje riječi smisao ne guše,
i neka se gadost u tebi ne gužva.

Jer ako si mali, biće bez oblika,
svijetom ideš ljigav i budiš tjeskobu,
pojava je tvoja tek odurna slika

kao mrak i trulež u dubokom grobu.
Zato viči, piši, propni se od krika,
budi snaga, a ne ruglo svome dobu.

Pješčana ura 20. stoljeća

stoljeće
 se obistinjuje   pro/od/iz/uzmiče
 silovito   na smetištima
                               se usklađuje
                               prema načelu   nereda
 nekim navodima   nas oslobodi bože
 oporučno se   pišem ti molbe i žalbe
 nasljeđuje zemlja   pomnožene s tri
                               zelena neprobavljiva   devetke kroz tri
                               trajnožareća   crljenica   promidžbene poruke
                               prošlost   kojoj služiš
                               što se ponavlja   i oponašaš
                               oblikom svojih   i psuješ
                               grobova i   i popravlaš
                               logora   iznevjeravaš svoja načela
                               i nedoličnim   mirišeš   su navike
                               radostima   grebeš
                               propusnim
                               suvišno tijelo   odozdo je sve drugačije   sam se nadao
                               se sjećati uvijek   bušiš   se to piše
                               svakog   čeka   odozgo
                               užasa   planski dosadno
                               bez mitskog   kao oko malograđanina i njegovu sina
                               značenja   zlobno i pohotno
                               ali lako   u svom tlocrtu i projekciji starih
                               ponovljivog   točke u točki   na zbilju filmova
                               zagađenog   netočki   što
                               idejama   se
                               ideologijama   sama
                               idealizmom   ozbiljuje
 umotanim u   spremnim na ubijanje   do/posmrtno
 plastične vreće   u amplitudama   zbiljska
 i čipove   na mržnju   do ništavila
 koji jedini znaju pamtiti u metaforama
                               ponavljanje na otuđenost
                               uzaludnosti   kao vrlinu
                               uljepšane lažnim
     izazovima
     i
     rizicima

Vlatka FOTAK

MOJE OKO

Jednoga dana v špiglin sam se pogledala i skoro onesvestila. Moje oko se čрно i natečeno je bilo, a nesem znala kaj mu se pripetilo: dali je to mene netko plusnul, flučnul ili kušnul? "Ogledalce kazuj meni kaj se je to vezda z mojim okom dogodilo i moje lepo lice unakazilo?" Jako sam se zabrinula i od kamilice obloga napravila. Dva dana sam tak žmirečki gledala i oko počivala.

Onda sam se pak pred špigl namestila i lepo ga pitala:

"Ogledalce, kazuj meni, kak izgledam danas tebi?"

"Za svoja leta preloša si ni, a i tvoje oko malo bolši zgledi. Nesmeš puno koli sebe gledati, jer bi se oko pak moglo vužgati."

Od onda ja samo malo, nakratko sakoga pogledam, jer svoje oko ja nikome ne dam.

MOJ SINEK

Moj sinek kak veter dojde - spuhne - i mam odide. Preveč on posla ima, a za mene nigdar časa nema. A dok malo časa ima, s tenisom i šahom se zanima. No mi se sejedno radi imamo, makar se retko kad vidimo.

Čim dojde ja njega lepo zapitam:

"A koji si ti, kako tebi ime?" Kad to čuje, on mam ponori i više me ne gleda.

Jemput sam se ja štela ž njim posvaditi, al nesem ga mogla nikak vloviti. Onda sam se ja setila i na njegovu telefonsku sekretaricu kojekaj zgovorila. Jako sam vikala, kaj sam samu sebe v sram natirala. Malo sam se i splašila, morti sam ga uvredila. Telefonskoj sekretarici vi morete kojekaj govoriti, a nikaj vam ona nebre protusloviti.

Dok je drugi put došel, ja sam ga pitala kak se je sekretarica ponašala, a on me je čudno gledal i ovak povedal:

"Moja sekretarica se je čistam pokvarila i par dana nikakve poruke neje prenašala."

Znači ja sam čistam zabadava govorila. Morti bole da se je pokvarila jer bi se zasigurno ž njim posvadila. Ovak smo se v letu pozdravili i nesmo si nikaj jen drugomu prigovarali, samo smo si kušleca poslali.

Anica GJEREK

“OD SVIJETLA DO SVIJETA”

(ulomak iz romana)

Fabijan je također razmišljao o prijateljstvu, svim srcem svoje papirne duše, i mislima svog autora, zapravo autorice. Razmišljao je što je to u nama što odabire nekog čovjeka za prijatelja, i koliko se malih čuda mora dogoditi da i druga osoba baš nas izabere za biće svog dubokog povjerenja. Zašto smo s nekim ljudima uvijek pomalo na udaljenosti, mada ih često vidamo, dok su nam drugi, tisućama kilometara udaljeni - bliski? Znao je da odgovor na to pitanje zna duša, mudri magnet u grudima, koji nas vuče k nekom ili nas od njega odbija, dok razum često ne razumije razloge takovog odabira, a srce mu se smije poput nestalnog djeteta.

Imati prijatelja, značilo je pronaći topla utočišta u svijetu, skrovišta mjesta za proplamsavanje duha, duge razgovore, iznenadne kaskade duhovitosti, jadanja i povjeravanja. Pronaći u pustinji mnogoljudne otuđenosti, ne samo prijateljska zrnca pijeska, već oaze koje su za nas sazidale tuđu briga i pažnja, vjera i privrženost. Fabijan je s nježnošću mislio na nekoliko svojih najdražih prijatelja. Razmišljao je o njihovim vrlinama kao da prekapa mislima po svom vlastitom blagu u skrivenoj pećini, osjećajući kako mu je darovano, naizgled bez ikakve njegove zasluge. Znao je da, kad bi se potrudio, po sjaju njihovih očiju mogao bi im nadjenuti tajna imena dragulja: prijatelj - smaragd, prijateljica - safir, puna škrinja dragocjenosti njegova duha.

Bio je bogat prijateljstvom koje je osjećao prema njima. Odjednom se lecnuo. Ne, nije zaboravio svog nevidljivog mu prijatelja. Pomisli, i ti si među njima, Aobe. Zapravo malo lebdiš kako i dolikuje, nad njima. Tvoja su krila ključevi škrinje mog prijateljstva. Odgovorio mu je tihi glas: “Vrijeme u koje je uronjena duša, poput želatine usporava svaki pokret i misao u usporedbi s nebeskim prostorima. Tako je i sretanje duše usporeno, i time otežano na vremenit način. No ipak, mnogi se sreću i dubokim suptilnim treptajima vlastite biti povezuju u male, ali čvrste cjeline, zasnovane najčešće na duhovnoj privlačnosti. Prepoznati i odabrati prijatelja prvi je korak do prepoznavanja svakog čovjeka svojim bratom. Jer prijatelj je duhovni brat, brat duše kojeg čovjek sam odabire. U njemu, kao u zrcalu, sagledava svoje vrline, u onom što prijatelj voli u njemu, i čini podnošljivijim vlastite mane kojima prijateljstvo pomaže da budu prevladane. Bezinteresna nježnost spram druge duše koju donosi prijateljstvo, dijeljenje zanosna, misli i tajni, te duboko i strpljivo upoznavanje onog drugog, uvijek su iznova dokaz kako i ljudi koji nisu srodnici po krvi imaju duboke veze. I da je cijelo čovječanstvo, poput neke komplicirane čipke podijeljeno na čvoriće i sitne ukrase mnogobrojnih prijateljstava, koja međusobnim ispreplitanjem grade duhovnu potku svijeta. Jedini je problem u prijateljstvu što je omeđeno na premali broj osoba, i najčešće započinje u danima djetinjstva kad je duša još otvorena prema svemu i svima. Kasnija su prijateljstva rjeđa, no time još dragocjenija.

Čini se kao da duša ograničava samu sebe na to koliko će ljudi suštinski upoznati i voljeti, odnosno koliko će ljudi u svijetu biti nečiji bliski prijatelji. Prava je istina da je pravih prijatelja moguće imati toliko, koliko vrijeme čovjeku dopušta da ih upozna.

U nebeskom beskraj, s beskrajnom sposobnošću duše za ljubav, i beskrajnim mogućnostima, i taj broj postaje beskrajan. To je pomalo nalik fotografiranju cijeća u šumi i na livadi, gdje se prostire tisuće različitih cvjetova.

Žureći svojim zemnim hodom, čovje odabire nekoliko onih koji ga najviše privuku, jer ne može odoljeti mirisu prijateljstva. Prava bi radost bila imati vremena za sve i upoznati svakog, dotaknuti dušom duše stotine i stotine drugih ljudi. Tu su radost upoznali najviše oni koji nesebično pomažu drugima, i znaju da se ništa s njom ne može usporediti na zemlji. Čak ni veselje koje donosi umjetnost, ili uživanje u prirodi. Samo trenutak u kom se jedna duša otvara drugoj, nalik je stapanju s božanskim principom, jer odjednom dvoje postaje jedno, a po toj tajni građen je cijeli svemir, i traje ljubav, kao princip njegova opstanka."

Maja GJEREK LOVREKOVIĆ

PREVERTOVA ISPRIKA

(kao šansona)

Tiho zveckanje u mojim ušima,
Kao kuckanje tisuću srca u trešnjama,
Kao zaleđene čaše u ružama
Koje natače sunce, i lišće
U spužvama, nakon kiše, kad
Svaka kaplja novu pjesmu diše,

Podsjeća me da ti dugujem
Ispriku i objašnjenje.
Kao što se drvo ispričava
Oblaku, bez usana, što
Mu je krošnjom raznijelo čelo,
Dok pohlepno uvlači sokove
U korijenje,

Kao što se pčela ispričava
Cvijetu, što mu je s usana
Strusila prstenje, dok se
Drsko raduje, i medu, i letu,
Molim te za gorko oprostjenje.

Kao hladne suze kojima plače
Kamenje, nakon posjekotine
Kuju zada plahom djetetu,
što uči korake prebrzo, u pokretu,
Koji otima mir tišini
I stavlja krik u uho istini,

Kao san koji nikad ne završava
Ali se ponavlja bez kraja,
Ispričavam se što... ljubim,
Opet se stihom ispričavam,
Što te na kraju još jedne pjesme ostavljam,
A ipak ne gubim
Kao mrtvi faraon ništa od svog sjaja,
Jer sanjam, a san,
To su oni drugi,
Sartreovi pajaci, i indijska maya.

Josip HABULIN

NOĆ NAD KOPRIVNICOM

Starčevićka... Podravka,
mir vegete, noćna smjena;
šum mašina, miris kruha
- Koprivnica diše snena.

Križevačka bi na Zapad,
željeznica i sirene;
pod brežuljkom Vinice
grobovi i uspomene...

Jelačićev trg, i Zrinski
- Nikola tu sveti bdi je;
Paviljon u parku šuti,
kestenje potihlo zrije...

Na kraju grada muk, tišina
- Čarda i Lenišće sneno;
najjavljaju pijetli jutro
(miriše i suho sijeno).

Reberin povijest sanja,
krekeću u Grabu žapci;
kukuruz u "vrtovima"
naseljuju gladni vrapci.

A od Reke Rijeka teče,
"rančevi" pod maglom sniju;
iznad svega zvijezde lebde
i biserje nad gradom siju.

ŠKOLAREC

Nikad u životu nije bio tako sretan, kao kad mu je otac rekao da će ići u Grad u školu. Kupio mu knjige i torbu od prave kože, i rekao mu: evo ti, sine, bio si dobar tu, u osmijetki, pa otiđi iz ovoga blata, da bude čovjek od tebe...

Tako je bilo. Đurekova svjedodžba bila je puna petica i četvorki, i otac je mislio da mu učini život ljepšim no što je njegov bio. Znao je to Đurek i mnogo se tome veselio. Otkad mu je otac to rekao, da će ići u Grad, cijele noći nije spavao, razmišljajući u uzbuđenju o radosti. Nije mu, doduše, bilo baš sve jasno, kako će to biti nešto dobro, i već je i razmišljao o tome kako da se danassutra ocu za sve to dobro oduži. I pričao je o tome, a otac bi se samo dobroćudno smješkao svemu, gladeći mu kovrčavu tamnu kosu.

A vrijeme je prolazilo.

Mama je prekrasila očeve prevelike hlače po mjeri za Đureka, a susjed Ivek, krojač, sašio mu kaput. I, eto ti odijela! Otac je odvojio i jedne svoje cipele iz skromnog izbora, koje su mu bile pretijesne. Jedne je i kupio. Prve su Đureku ipak bile prevelike za njegove suhonjave nožice, ali bit će za zimu, kad bude snijeg...moći će više čarapa...! to je bilo sve. Za Đurekove, možda najsiromašnije u kraju, previše. Ali, đurek će ipak biti - Školarec.

I približavao se čas odlaska...

Đurek ga je očekivao s radošću, ali i sa strepnjom. Zagreb je ipak daleko. Bio je jednom tamo na izletu s razredom, ali samo u Tehničkom muzeju i u Maksimiru, u Zoološkom vrtu, na nekakvoj izložbi, ali bilo je davno, pa je već i zaboravio sve... Čak i majmune! A od slike grada ostalo je tek najmanje! Veliki grad, glavni grad... Ustvari to nije ni vidio. Pretpostavlja

je velike zgrade, dugačke ulice, parkove, tramvaj... Ali sve je to bila tek maglovita podsvijest. U srcu je osjećao tjeskobu i žal za pajdašima od kojih će se rasti...za roditeljima, razumije se. Nije lako tek tako otići, a moralo se. Da bi sretan dan na kraju bio - tužan!

Trebali su krenuti popodne, ali su pripreme za put, one "generalne", započele već rano ujutro! Otac se za to i posebno dotjerivao, kao za izuzetan događaj, a Đurek se trudio da ga oponaša... Jer ići u višu školu, pa još i u veliki grad, nije bilo što! Ipak u svemu bila je najzaposlenija mama. Pažljivo je slagala Đurekove stvari u poveći stari pleteni kofer... odjeću, obuću, knjige... A u jedan drugi posebno što će odnijeti ujaku, kod kojeg će Đurek stanovati. Podedela očišćena guska, grah, rakija... Demižon vina uz to. Za početak!

Đurek se nejasno sjećao ujaka. Davno ga kod njih već nije bilo! Tek tata je često odlazio k njemu s koferima... Jer u novije vrijeme postao je, kažu, veliki gospon. Tako bi znali u kući reći. Đurek baš i nije znao što to točno znači, ali, mislio je, da je ujak ipak nešto posebno, da nije kao oni...

Do željezničkog kolodvora u Koprivnici vozili su se starim pohabanim "Čazmatransovim" autobusom, prašnjavom cestom preko Grbaševca. Dalje vlakom. Između obronaka Bilogore i Kalnika prošaranih bojama rane jeseni. Promicale su šume. Preko ravnih polja, uz pitoma sela i usamljene kućice, sve nepoznatijeg kraja. Jurio je električni "ekspres", i - uspomene. Počinjalo je sve drugo i drugačije!... Dopunjeno plavom siluetom gore, u izmaglici rujanskog predvečerja dimnjaci i tornjevi velegrada. I Glavni kolodvor... Sve gotovo kao iz nekih američkih filmova... Neka čudna razglednica!

Ostao je kod ujaka, kako bje dogovoreno. U Černomercu. Bilo je to daleko na zapadu, na kraju grada... Kako tek daleko od Podravine!? Ali ipak, možda i dobro. Omanje zgrade, i stare i neugledne, ili tek lijepe toliko kao ružnije u Koprivnici, ili negdje tako... Ujak i ujna, kći im Mira. Otac je otputovao. Đurek sam. Jer ujak i ujna nisu bili baš preljubazni prema njemu, a ni Mira. Živjeli su u kući mnogo ljepšoj i većoj no što je to Đurekovih bila. Bilo je u njoj mnogo štošta lijepog i vrijednog, kakvo Đurek nikad ni vidio nije. I ponekad bi se zato čak sa strahom kretao među tim svakojakim, uglavnom nepoznatim stvarima, bojeći se da slučajno štogod ne razbije. Ponekad bi bio i gladan, a nije se usudio reći... A nuđali ga baš i nisu. Pred ručak ili večeru slali bi ga obično u prodavaonicu po vino, ili nešto drugo. Jednom ovamo, drugi put onamo. Ali uvijek predaleko (ili dovoljno daleko) da Đurek zakasni k stolu. I bio je zadovoljan tek onim što ga kao ostavljena "porcija" čekalo uz njegovu "rezervirano" mjesto u kutu. Ujak bi obično navečer nekuda odlazio, a tako i ujna, i Mira, u kino ili k susjedima... Mira možda i na "spojak". Đureku nije bilo ni važno. Njemu je tek ostajalo da pospremi kuhinju, opere posuđe, i učini još ponešto što mu je napisano na ceduljici! A jesenje večeri bile su sve dulje. Ostajući sam u nijma i s njima, spajajući se s vremenom kao sadržajem trajanja, prelistavao bi knjige iz svojeg kofera, na tvrdom polukauču u svojem malom sobičku, koji je "glumio" njegov dom. Dočekao bi tako ponekad i povratak domaćih, i bio prekoren "što troši struju".

Prvi dan škole prošao je bez Đurek. Nije išao jer u kući bilo posla. Zagorci su dovezli drva, pa su pilili, i trebalo ih nositi u "šupu". Obecali su mu da će sutradan u školu. Prvi dan ionako nije ni važan, jer se tada ništa ne uči - rekli su. A ujna će to tamo u školi, valjda, i opravdati. Jer ona će ga odvesti u školu i da mu pokaže put. Ići će ranije da mu pokaže i restoran, kamo će dva-tri put tjedno odlaziti po napoj... Jer ujakovi su hranili svinje i to im je trebalo...

A ti si iz pametne familije, rekao je jednom ujak Đureku, i da mu to neće biti problem. I kako će to kasnije biti, neće biti... Đurek je čudesno brzo i točno zapamtio svoju dodatnu "relaciju" perifernim uličicama, i svako drugo poslijepodne uzimao bi u šupi potešku drvenu dvokolice s dvije-tri kante, prebacivao remen preko ramena, i odlazio... I tako dvokolica i kante postadoše sastavni dio Đurekove "opreme", baš kao i školska torba s knjigama, ako ne i više! U početku bilo mu je to neobično i teško, ali se priučio. I nije više razmišljao o tome. O novom zanimanju, moglo bi se reći. Ali samo dok za njegov "posao" nisu doznali dečki iz razreda. I počeli su ga potsjećati na to. Rugati mu se. Da bi ga konačno i prozvali - DVOKOLICA! Đurek Dvokolica. "Dvokolica", kao prezime. Ali, pomirio se i s time. Bili su gotovo u pravu, i nije se ljutio zbog toga. Shvaćao je kao šalu. A dečki su ga voljeli, pa i kako ne bi... Bilo je to u stvari žaljenje! No, po dvokolici, kantama i nadimku uskoro ga je poznala i cijela mala ulica u kojoj je živio! Đurek Dvokolica bio je marljiv - uvidjeli su to uskoro i sve više susjedi, pa je bilo i ponuda... Ali i zavisti susjedu koji je hranio svinje. I uskoro je počelo i prijetnjama da će ga tužiti. Neki su žalili Đureka. Nestašnoj bi pak djeci bilo sve jednostavno samo veselje, kad bi Đurek vozio kante... Trčali bi za njim i gađali bi kante kamenčićima. Nisu znali da Đureku nije do šale, da je to za njega ozbiljan posao... preozbiljan! Posao oko dvokolice, kanti i napoja postao je s vremenom čak i važniji od učenja... Đurek je bio svjestan toga, ali i nemoćan da učini bilo što drugo. A ujak se zbog toga, očito, nije uzbuđivao. Jer Đurekovo učenje nije mu baš bilo prevažno, u svakom slučaju, manje od njegovih svinja... Pa čak i onda kad bi o prvom u mjesecu redovito dobivao od Đurekova oca novac "za stan i hranu". "Pomoć", znao bi reći, jer je svoju uslugu mnogo više cijenio. Istom poštanskom uputnicom (s napomenom) stizao bi i mali "džeparac" za Đureka, ali kojeg gotovo nikad nije ni vidio! Prema ujakovu mišljenju, "džeparac" Đureku nije bio ni potreban. Što će mu? Da ide u kino, naprimjer, u disko?... Tamo se djeca samo kvare!!! A drugo sve ima. Pa, ako ima ponekad i što slobodnog vremena, može ga pametnije iskoristiti...cijepati drva! I Đurek je redovito činio sve to "pametno". Prao je posuđe, "glancao" parket, čistio cipele, uređivao dvokolice, hranio svinje... Dovožio, naravno, i napoj, kao glavno "zanimanje". I ne samo u slobodno vrijeme! I za učenje - nije bilo vremena. Pred kraj polugodišta imao je pet jedinica! Imao je, doduše, pet iz tjelesnog! Zna se zašto... Đurek je postao svjestan da njegova škola nema smisla. Odlučio je da jednostavno pobjegne kući. I sutradan, umjesto u školu, otišao je na Glavni kolodvor! Novaca za voznu kartu nije imao, pa je odlučio da se "šverca".

- Voznu kartu, dečko... Kuda putuješ? - oglasio se kondukter, netom što je vlak krenuo.

- Za Koprivnicu... - jedva izusti Đurek, u strahu. - Nemam ka...kartu, gospon.

- Neće ti ni trebati. Ovaj ide za Osijek, preko Slavenskog Broda!

I izađe Đurek na prvoj stanici, koja je bila daleko kao vječnost, pa se vrati pješke prugom. Do kasno u noć dolutao je, pitajući usput, do ujakove kuće, ali bojeći se "objašnjavanja" s njime, prespavao je u "šupi". Ali jutro je sa svjetlošću dana donijelo mirki pogled ujaka, kada je došao po bicikl, da ide na posao.

- Ti ćeš... ti ćeš... - vikao je ujak. - Ti ćeš bježati od mene! Ti ćeš mi tu praviti sramotu, bitanga jedna, potepuh podravski... Zgubidan...

I još jedno jutro u školi prođe bez Đureka!

Ali više nije bilo ni važno...

Predvečer, kao i obično, uzeo je Đurek svoju dvokolicu i kante i otišao po napoj. Opet isti put, i sve isto. Ista djeca i glasovi: Podravec...
- Taj ni ne zna drugo, do voziti napoj... - podvikne posebno glasno jedan podebeo dječak.

- U školi ima pet jedinica - dopuni ga drugi, još glasnije, tako da je odjekivalo, možda do vrha Sljemena?

Ali, Đurek je šutio.

Poznavao je debeljka. A i drugog. Bili su iz susjednog razreda u školi. Steglo ga pri srcu. Sagnuo se da dohvati kamen i baci ga debeljku u naočale, ali se suzdržao. Pomislio je: istina je što govore, a nisu ni krivi što znaju. Kriv je ujak! I ta misao više no ikad pokrene mržnju rema njemu, ujaku. I stade izmišljati osvetu. Razmišljao je o njoj cijelim putem, uz tandrkanje dvokolice i kanti, tamo do restorana i natrag... Mislio je, da, kad se vrati na očigled ujaka pre-vrne dvokolicu i prolije napoj, i da pobjegne! Da pokaže ujaku što misli o takvoj "školi" i njemu. Ili, da se uopće ne vrati? Da... Ali vratilo mu se u sjećanje iskustvo od jučerašnjeg putovanja vlakom... Potražiti će zato radije sutradan Debeljka u školi, pa da smisle nešto. Tako je i bilo. Debeli dječak zvao se Maks. Ispričao mu sve i ovaj je pristao. Dogovorili su se da ujaka - bace pod vlak! Načinili su tkav plan, pa onda odustali. Neće ga baciti, već samo prestrašiti!

I došlo je dogovoreno večer, kada je to trebalo učiniti. Sivo, maglovito siječanjno... Od popodnevnog dolaska iz tvornice, ujak je sjedio u kuhinji i čitao Vjesnik. Đurek je prao posuđe i pao mu tanjur. Pobrao je brzo komadiće uz ujakove psovke i prijetnje. Šutio je. Posljednji put, mislio je.

U dogovoreno vrijeme otišao je tobož po drva u šupu, da bi se iskrao na dogovoreno mjesto uz željezničku prugu, kamo će poslije toga Maks dovesti ujaka pod izlikom da ga tu netko traži. A u to vrijeme trebao bi naići vlak iz Zagorja...

Kad je stigao Maks s ujakom, Đurek se već skoro smrznuo na dogovorenom mjestu, u polumraku rijetkih sjena stabala. Prestrašivši se na kraju dogovorenog, drhteći je promatrao iz "pristojne" udaljenosti, što će se dogoditi. Iz daljine začuo se i vlak, kada su se dvije sjene uspinjale nasipom. Ukočio se od straha...

- A, gdje ti je taj čovjek, pokaži, - pitao je ujak.

- Gdje je?

Maks je nešto nerazgovijetno progundao, da bi onda, dobivši ne baš prenježan šamarčić, dao "petama vjetra".

Uto je i vlak gotovo lijeno tuda otklopotarao, a ujak se vratio... Đurek požurio da dođe prije, s drvima!

Sutradan u školi sreo je Đurek Maksa. Nije odgovorio na pitanje gdje je bio. Pa ni kada je dobio nogom u tur.

- Ja sam dobio jučer - pridodao je Maks.

Ali ostali su prijatelji.

No, još samo dva dana.

Đurek je za Tri kralja posljednji put vozio napoj.

Padao je snijeg, a Podravina daleko... Ali ovaj put bez povratka, odlučio je Đurek. I otišao pješke, pa kako bude...

Možda ga tko putem poveže?...

Ostavio je torbu i knjige, sve... Ali i dvokolicu i kante za napoj...

ŠTO JE RIJEČ

Što je riječ

na početku i na kraju svega,
u kristalu suze i zenitu neba,
opojnosti slatkoj čovjekove duše
i praznini tamnoj. Kome ona treba?

Kome trebaju riječi

kad ih oko slijepo razabрати neće,
kad koraci idu kud ih sudba nosi?
Za njih će se gnijezdo u srcima sviti
kad po trnju sutra ići ćemo bosu.

Što je riječ?

Tek sutra nakon svih oluja
shvatit ćemo njenu životnost i snagu.
Kad tabani jednom spuste se na zemlju,
tu ćemo je naći i svetu i dragu.

Neka bude riječi

da nam svijetlo bude za zore i noći,
ko melem za rane, vatromet za bdijenja.
Snagom i toplinom koja vječno traje,
nekidiva nit je za sva pokoljenja.

ODSJAJI

Gledam, po zidu vatra odsjaje niže
- vesela igra, sve dokle plamen traje,
i duši opet staro svijetlo daje
i sve je nekako toplije i bliže.

Gle, snovi se moji u toj igri kriju,
u njima sva draga i poznata lica.
Na skrivenoj stazi cvate ljubičica.
Zar ugasle vatre i sad dušu griju?

I poput panja koji iz peći žari
sve godove svoje, i sunce i kiše,
u duši se negdje moje vatre skriše
i riječima želi da vam ih podari.

Gledam, po zidu vatra odsjaje šara,
i toplinom žive ljubavi me poji.
Uzmite, na poklon svi su dani moji!
I život u svome plamenu izgara.

Tomislav KOVAČEVIĆ

NAPISAO SAM OVU PJESMU...

Napisao sam ovu pjesmu u jednom dahu ne mijenjajući usput ništa a trebalo je prozor na kojem si izazovno nalakćena spomenuti nešto kasnije i uokviriti više ulijevo dok je ono rublje u dvorištu trebalo povješati po konopcu nekim redom boja i veličina i u svakom ga slučaju zaštititi od kiše koja tek što nije pala u ovoj

pjesmi trebalo je cvrčke neizostavno upjevati u jučerašnju pjesmu trebalo je pogasiti svjetiljke upristojiti raslinje odmaknuti se nekoliko koraka staviti ruke na leđa nakriviti glavu popraviti još neku sitnicu odmjeriti završenu sliku zapucketati prstima i reći "to je to!"

... zatim je trebalo naložiti vatru
ohladiti piće pripremiti narezak
zapaliti svijeće odjenuti se svečano
i zauzeti svoje mjesto u pjesmi...

(listopad, 1997.)

SJENICA JE TO ILI JESEN...

(Zvonimiru GOLUBU, neuglazbljeno)

Sjenica je to ili jesen prosire mrlje ciklama u polumraku balkona po tvojoj bijeloj košulji djevojčice razmazuju modrinu mora po propupalim godinama i mrmore tvoje stihove naizust kao molitvu jorgovan se bršljani oko tvojih nogu želeći ti skrenuti pažnju na lavež pasa i trag košute nervozno sapletnih o pjesmu koju upravo pišeš prateći neku drugu misao

strpljivo te čekaju uredno odložene rukavice ohlađena kava predugačak kaput neuredni opušci šešir i servus u prolasku zračak sunca na korijenu nosa zvona s katedrale i top s griča oglašiše podne ti uredno plaćaš račun i upućuješ se prema trešnjevci kupivši usput podnevno izdanje večernjaka i najnoviji

broj podravskog zbornika
... to što ti se događa
previše je istinito i za odlazak
u Bezvrijeme...

(veljača, 1998.)

OVO ŠTO SE NAMA DOGAĐA...

Ovo što se nama događa već se dogodilo nekom drugom mi samo nismo pravovremeno dobili pismo s jasnim uputama o snalaženju u ovakvoj situaciji improviziramo računajući da će nam se posrećiti i da će svaki naš pokret biti sudbonosan a svaka riječ vrijedna zapisanosti za generacije koje dolaze

kad je vjetar popustio sišli su tumači i nevino naručje vremena oneredili ustaljenim redom banalnih objašnjenja
o strpljivosti časti tradiciji poniženju i umiranju kao da mi nemamo jednako nesigurne odgovore na sva pitanja
domišljato svijetlo zmijulji do naših zjenica varajući usput
šibicare i mjesecinu na prigradskom prstenu pospanih tračnica koje su mogle proslaviti da su vodile do nevidljive i nježne
kože ljubavi kad iščekznu zvijezde oči se ispune nebom kao žedni
bunari vodom a vile nas nježno poljube u nezgodna mjesta lukavo sakupljajući naše uzdah
... u staklene knjige proroci upisuju našu sreću namjerni ih odlažući na rub stola ako padnu i ne razbiju se mi smo svoje učinili odavde do vječnosti...

(veljača, 1998.)

JOŠ SE NISAM ODLUČIO...

Još se nisam odlučio da li ću uopće započeti s pisanjem ove pjesme služeći se iskustvom i raspoloživim bilješkama kolike sam samo prozeble riječi uokvirio ludošću i otklonio nevidavno uz smiješna opravdanja iz pjesme
u kojoj su se snalazile kao riba u vodi
zvono na vratima smrtno će preplašiti dogovorenu prošlost iz koje sam namjeravao posuditi zaobiđeni korak i sjećanje na crnu pokislost zvuka i svjetlosti što ga za sobom smradi vlak marljivo grabeći u privlačnu nesavršenost mojih uspomena predviđene za svakodnevnu upotrebu nevoljko se odazivaju upadu u zamku uredno ispeglanih odijela i olabavljene kravate služeći se dokolicom kao razumnim otporom nasilju dozvoljeno im je da se saberu prije nego se ustrče u traženju izlaza pritajenog u pogledu tmine koja je preuzela na sebe brigu o njihovoj nemoći
žeđaju bijele površine u prestižnim restoranima uspavane glazbom nagluhih zvona kojima moraš jače podviknuti da bi nadglasao prodavače salame čokolade i vegete iz sumnjivih izvora uzalud mirišu perci i opušci iz sedamdesetih i nude se u neograničenim količinama srečke planete i ciklame pod svodovima starih kavana
... i dok sam se snašao u novonastaloj situaciji već sam jeo južno voće i pio mlijeko čitajući samozadovoljno zveketave riječi dovršene pjesme...

(svibanj, 1998.)

Nenad MARINAC

РАНЈЕНЕ ДУШЕ

U božjem drvoredu
stojimo ponosno
nema vrtlara
nema vratara
nema gitara
samo tišina
bog je pravedan
a kakvi smo mi
bog je pravedan
mnogi su zli
nevini rođeni
zlom pogođeni
ranjene duše
drvored ruše
ko razbito ogledalo
ko rasječen dlan
u dugome drvoredu
svatko je sam
ranjene duše
pjevaju tugu
bojom ponosa
boje svoj dan
zakovana suza
u njihovom oku
kao biser zasjaji
dok nestaje san

S TVOGA IZVORA

Zdravo majko, ti koja daješ
nadu ljudima koji je traže.
Nebo je dom svima nama,
a ne planine, livade, ni plaže.

Zdravo Marijo, ti koja daješ
svjetlost i toplinu onome tko treba.
Osmijehom okitiš najtužnija lica,
pokazuješ put do boga do neba.

s tvog izvora
mnogi su pili, mnogi su snili,
pili su žedni, pili su tužni,
pili su radosni, lijepi i ružni.

Pili su ljubav s izvora tvoga,
pili su nadu, s vjerom u boga.
pili su sutra, za nova jutra,
pili su nebo, pili su dar,

s tvoga izvora,
svjetlost i muzika.
S tvoga izvora,
moja se duša napila.

KAD PRESTANEM

Kada prestanem osjećati
kada prestanem se sjećati
kada prestanem se bojati
davati, ljubiti i voljeti
prestat ću postojati

kad se prestanem radovati
smijati, plakati, tugovati
kada prestanem se nadati

pisati, slikati, stvarati,
prestat ću postojati

kada prestanem, pa nestanem
ostat će sjećanja, ostat će poljupci
jedni će se radovati, drugi tugovati
ostat će pjesme, sve slike započete
i tužni pogledi svih koji su me voljeli
kad prestanem postojati

VOJSKA KRISTA

Uz najveći izvor dobra
svjetlosti i sreće
brza hladna i opasna
voda života teče

usred tamne špilje
gore iznad ljudi
svjetloću svojom griješi
duša i srce se budi

ne postoje riječi
niti druga djeca
da prikažu tvoju svjetlost
da opišu tvoja djela

sretni su oni koji znaju
čitati tvoje poruke
sretni su oni koji znaju
gledati sunce kroz oblake

blaženi tebi se predaju
pogled sa tebe ne skidaju
blaženi tebi se predaju
sa tobom u vječnost plivaju
gomile ljudi poput drveća
sa mnogo grana i pokojeg lista
traže sunčan dan traže san
to je vojska vojska Krista

Žarko MARJANOVIĆ

SADA SVIJETLI KROACIJA

Sada smo zajedno
u svom razvoju
Nećemo biti djeljivi
u oku dovršeni
u snu otužni.

Iza naših godina
viri tjeskoba
Iza naših očeva
nedovršeni zavičaji.

Život se gura u sjećanje
da izmjeri SVE naše
što u pamćenju zastaje.

Tko može skinuti povijesni oklop
po kojem rđa prošlost?
Sad smo zajedno u svom razvoju
treba nam duga svjetlost
SADA SVIJETLI KROACIJA.

U GORI BILOGORI

U gori Bilogori umoran srndać lišće skriva
zalutali šum me prati u pokretu kad dišem
i rumeno se pomiču na sve strane stabla kriva.
U gori Bilogori gdje je svitanje utopljeno u glasu ptice
u lišću iz kojeg kuca srndaćevo srce
cvjetaju veliki cvjetovi i - pate.

U gori Bilogori ljepota je između paprati i svanuća
sunce izlazi i mami me u svoj krug beskraj
Sunce vjerno Nebu i Zemlji dugo se diže ponekada
a ispod njega jedinstvo u zelenoj poplavi iverja.

U gori Bilogori jelen svadbenu noć gaza
njegove vibracije omamljeno streme
kako bi svoju mladost ugasio žeđom mraza
i kako bi goru Bilogoru spleo u svoje vrijeme.

Zorko MARKOVIĆ

RUKA KOJA DOČEKUJE

ruka koja dočekuje
ne prima više stvarne naloge
niotkuda
postaje navikom

i ruka koja ispraća

i ruka koja miluje

i sve je navika
i laž
bijeda
kal
ringišpil kroz živovanje:
tuga ponoćnog sata
udarac monotonog bata
odjek čizama u uhu
ljubavi u duhu
i strasti
oholosti
ponižavanja

nekima
i ruka koja smrt prosipa
navikom običnom postaje

SUSJED VIŠNJIĆ NA STABLU

Susjed Višnjic uživao je u prirodi i njezinim darovima. Toliko je uživao da često nije primjećivao niti prolaznike koji bi mu kimnuli prijazno glavom gledajući ga kako bere koprivu ili maslačak ("Je, sused sigurno hrani zajčeke", mislili bi oni) ili bi prezirno pokazali kažiprstom na sljepoočnicu ("Taj nigdar ni bil normalan", glasno bi rekli prvom slijedećem prolazniku videći ga kako na visokom stablu bere lipu ili skida štetočinsku imelu). No, nije baš istina da susjed Višnjic nije znao reakcije različitih ljudi udaljene međusobno kao Zemlja i Venera, ako ne i Mars: znao je on to i osjećao, ali nije dozvoljavao da ga to omete u onome poslu koji ga je veselio, odmarao i sasvim sigurno donosio makar malenu korist. U svome dugome životu naučio je da nije dobro čak ni osvjedočeno ljubaznim ljudima suviše iskreno govoriti o svojim malim i sitnim duboko skrivenim radostima, jednostavno zbog toga što čovjek nika-

da nije siguran kada će i taj sitni i u biti nevažan podatak biti upotrebljen protiv njega, kao sastavni dio poruge, pokušaja poniženja, uvrede...

I tako, budući da je stvorio jak obrambeni mehanizam, susjed Višnjić imao je sa svojih šezdesetak godina lijepu perspektivu za duboku i mirnu starost, koju nije ometala niti njegova družica u životnim nezgodama i zgodama, brbljava ali dobroćudna susjeda Cvijeta; dapače, njoj je bilo draže da je Luka Višnjić negdje u prirodi negoli da ga traži po birtijama ili kanalima, kojima naš ravničarsko - brežuljkasti kraj posebno obiluje. Godinama su oni tako zadovoljno i ni od koga ometano živjeli, čitali "Gospodarski list", "Arenu" i "Moju tajnu", a ponekad uz gemištece u ranijim večernjim satima gledali na televiziji "Kassandru" ili nekada "Santa Barbaru". Djeca su im odavno otišla u Njemačku, pa se ni o njima nisu morali brinuti, a vlastiti vrt i gorice omogućili su im da s malom mirovinicom i nekom sitnom pomoći u markama zapravo sasvim solidno žive. Toliko mirno i solidno da su znali začudjeno poslušati sugrađane koji su kleli mater vladi i državi kod svakog poskupljenja ("Bogek moj, pak ne moraju piti kavu, bolji je gemišti ili sok od domaće višnje", bez zlobe bi komentirali oni). I bilo bi to, još dugo tako da se u sve (mnogi ni danas ne vjeruju u to, ali budite sigurni da nešto tu ne štima), baš u sve njihovo mirno življenje, nije umiješala neka nečastiva sila... Počelo je kada je susjed Višnjić po običaju krenuo u jednu šumicu na rub grada, kako bi ubrao nešto lipe. Popeo se na stablo i smireno trgao cvjetove, no u jednom momentu ispod noge mu pukne slaba grančica i susjed se nađe na tlu. No, sad kaj je tu je: nije prvi puta, malo boli, ali proći će. Tako misleći susjed ustane hramljući kad najednom, uz jak prasak, osjeti bol u butini: nešto dalje, gadajući nekakvog zeca, zalutali lovac ili krivolovac zapucao naslutivši pokret iza grma. Susjed Višnjić jauknu, prokune, klekne. Lovac pobježe. Kada je uz pomoć slučajnih prolaznika dovezen svojoj Cvijeti osu se po njemu još jedna paljba. Nije Cvijeta šašava, zna ona da Luka nije bio u redu kada mu se to dogodilo, neka samo čkomi, to mu i treba, tko zna kaj je starom norcu palo na pamet pa ga je netko spucao. Nisu vriedila nikakva uvjeravanja, nikakva logika. Ženska logika susjede Cvijete nije se dala. No, hvala budi Bogu, prošlo je i to. Kada se oporavio, susjed ponovno krenu u lov na prirodnu hranu i ljekovito bilje. Malo izvan ceste iza grada ugleda nekoliko stabala na kojima su se crnile bazgine bobbe ("Krajnje je vrijeme da ih uberem, kasnije će biti prekasno"), pa se uputi k njima. Oni najljepši grozdovi s bobama izazovno su se njihali na visokim granama, kako je to i inače slučaj. Ne razmišljajući niti trenu, susjed Višnjić skinu cipele i bosim nogama popne se na jedno od debljih stabala, spuštajući u platnenu vrećicu darove prirode. I opet - krc! - pukne jedna od slabijih bazgovih grana pod nogom. No, ovaj puta susjed se nije dao, uhvatio se za jednu deblju granu objema rukama. Ali, kako se dugo klatio na toj grani, pade zajedno s njom na zelenu travu s koprivama. Kako nesreća nikad ne dolazi sama, učas se tu stvoriše mladić i djevojka, on crven od bijesa, ona crvena od stida, a oboje samo u gaćicama: "Ti gad jedan stari, nemreš fukati pa špijuniraš!", dreknu mladić i navali na Luku šakama, mlateći ga dok se nije od bijesa smirio, pljunuo je na Lukinu glavu, uzeo curicu za ruku i nestao.

Kad se susjed Višnjić jedva dovukao kući i svojoj ljubljenoj Cvijeti ispričao doživljaj padale su rajngle, tanjuri, lavori i poklopci nekoliko minuta po njegovoj glavi. Tada je čuo udarac vratima i susjeda Cvijeta je nestala iz njegova života. Točnije rečeno, za neko vrijeme. Trenutno su na sudu: uvrijeđena i godinama ponižavana Cvijeta traži razvod braka jer ne može trpjeti da je Luka vara i sramoti pred očima cijele male varoši.

Luca MATIĆ

MINIJATURE

U hladu borovine
prebirem iglice strpljenja.
Ispred mene voda i sunce.
Ukraden komad romantike nebu
i bacim kamenčić u vodu.

I taman kada pomislim
da sam dotakla zvijezde
razbije mi se nebo o glavu.

Umorna sam od velikog kruga
na kojem se kupi vrijeme
i stara paučina.

Bacila sam komad proljeća
istini u oči.

SLAVONIJA

Nebom se razlili oblaci
ko dimna prašina.
Tamo malo daleko
ko santa leda
izvila se ljubičasta masa
od Sunca otrgnuta.
Taknuh nebo pogledom
i pomilovah daljinu prstima.
Jedna se dimna prašina razlila
i postala plavičasto meka.
Vuče druge oblike za sobom
dok se Sunce bori s nebom.

Vladimir MIHOLEK

EMIGRANT

Celoga sveta je f kufer napetal,
Od si potov futo je splel.
Zna ga Evropa, Čile, Kanada,
Samo ga krvnik domači je fklel.

Širom je švica svetom razleval,
Bil je "kuš" i "cum befel",
Lizal je tuđe šmrkle, odure
I kazal zobe na jezero fel.

Prešli so dnevi, prešla so leta,
Živlejne je zmuzgal "bauštel".
Prisegel neje ni pred oltarom,
Svojega roda ženo je štel.

Veždar je doma zdigel se orsag,
A čeka ga bršlan, oblaki potrti.
Tulika leta svetom se harčil,
Kak stranski je došel pod ruško vmrti.

POSEJEM REČ

Se reči bodem v beden nadruzgal,
Bom je zbroždal, stokel i zmuzgal.
So glejno gospocko z vrja odmočim,
Tuđe perfine z liti otočim.

Spreberem se skule, kraste i prišče,
Rijo koja nam se v zobe tišče.
Bodem spukal piriko, se drače,
Besno travo kaj v jezik zamače.

Na prolet zorjem, povalčim tri pot,
Buse potočem, z droždom na Žičkot.
Semena ostane za pet, šest vreč,
Z volom posejal bom domačo reč.

Zato reskeral bom trtke i žule,
Kaj reči se naše bodo čule.
Na silo ne bom sejal baš nič,
S toga bo samo zbersani gemiš.

Veronika PERIĆ

POZNE GODINE

Vlakovi i dalje jure
po voznom redu žure
sviraju tvorničke sirene
sve se i dalje događa
u isto vrijeme.

Satovi još uvijek
na buđenje zvone
drugima usnule
kidaju spone,
a ja mirno snivam
svoje snove
više me nitko
u život ne zove.
I tužno je i sretno
i pomalo sjetno
al svima se jednom događa istovjetno.
Sada je za mene
uzbudljivo i dosta žurno
da od jutra do mraka
moj prijatelj stari
uz mene tika - taka.

"GALOVIČEVA JESEN"

Zadišal je kostanj
na voglu v sred grada.
Stari lampaši
kak čez meglo
mehko se žote,
drevje je skoro golo
otpali listi
pod korakom švaste.

Zazimelo je
i grad je opustel.
V kmične tišine
nikoga ne srečem
al kak da korake čujem
i fort se okrečem
a onda začkome.

To samo moji zvone.

Pred čas
tam vu dvorane
vu velebnem "Domoljubu"
lastavice so letele
višnje cvele
i z oblaki se plele
kostanj je šumel
i šeptal
a moj je pogled
fort bežal
nekam nad bino
med nabrane se
feringe zavlačil
i nekaj iskal
- kak da je znal
da se tam
nešče primiril
i osmeha
kak angel krila
nad nami raskrilil.

Dok je dvorana cvela
od njegovi pesem

raspirala je duše
"Galovičeva jesen".

Kostanji prelepo zadiše
i misli mi razbude.
Zakoračim nazaj.

"Kuliko cenite
gospon pečenjar?
Znate, za me je
ova večer
veliki spomenar."

Al njega neje briga
za spomen i knjige
i pesme što piše.
Koj krajcar, prodana
merica više
ono je za čem uzdiše.
Premrženjen i sam
vu podravske noči
v srcu ne išče pesmo
nego svojo daleko česmo.
S kostanjom
v rokaj i grlu
odhađam vu noć.
Nad menom
na večne si straže
mesec dremucka,
gde kojega oblaka
na španceru prepusti
i z mirom
kak i negda
z dalka nas gledil
žot i razlejan
kak da bi štel reči:
"Ote vezda leči
vreme je za sen
brzo bo došel
novi den.
Za denes ste obavili,
Galovića z zapečka zvekli
za diko podravsko postavili".

Pero PERNJAK

MOST

Svježa noć rosila se na koži. Večernji vjetar stapao se sa šumom krvotoka. Pod bradom osjećao je bilo. Vožnja bicikla Jožici nije bila poseban napor, ionako je bio naviknut teškom poslu ali i redovitom održavanju kondicije. Zadovoljno je proživljavao svoje staračke dane baš onako kako je to naučio od svojih starih. Otac, djed, pradjed, svi oni su se kretali u zatvorenom samozadovoljnom skromnom ciklusu; po danu se radi, po noći spava; koji je jedini garantirao dugovječnost, mjesto među anđelima. Nakon mukotrpnog posla na polju i oko štale običavao bi se iz rasonode provozati do malih goričkica udaljenih tek nekoliko kilometara pod brijegom. Prošao bi među redovima, oprtgao zaporke, postrugao travicu barem u jednom redu, provjetrio podrum i sa svježinom sumraka vratio se doma. Još malo razgovora i večerice pa zasluženi noćni počinak. Trajao je u jednom neprekinutom ritmu i izvrsno se osjećao. Sretan i zadovoljan zahvaljivao je na svakom novom jutru. Sve dok...

Sišao je s bicikla i nasmješio se. Na mostu, pred njegovim ulaznim vratima, zatekao je parkiran automobil. Velika sjajna limuzina zagradila mu je put. Nije to nitko posjetio Jožicu, niti se dogodio kvar pa si je čovjek maknuo automobil s ceste. Nije! S desne strane do uha mu je dopirao prigušen kreket žaba i isprekidano cvrčanje cvrčka. Krijesnice su se nestvarno komešale u grmlju. S lijeve strane treštala je glasna muzika, šarena svjetla blještala su u mladu noć, crveno - zeleno se presijavalo na luksuznoj limuzini. To se neki gospodin, pijandura, zaparkirao na tuđi ulaz i otišao piti u gostionu. Baš ga je bilo briga što je zagradio Jožici ulaz.

Trudio se, jako se trudio, ne misliti o tome bezobraznom gospodinu. Podbočio se pred mostom na bicikl, izbjegavajući pogled na limuzinu koju je ispruženom rukom mogao dotaknuti koliko joj se približio. Zagledao se u grabu pored mosta proučavajući tobože neke detalje. Mačka je spavala na betonskom stupu ograde, dvorištem je šljapkalā tvrdoglava raca. Djed je iz koša vadio kukuruzne klipove, krava je bez razloga mukala u štali. Iz daljine, kroz odškrinuta vrata, obasjana škrtim žutim svjetlom, duboko ga je pogledala plavim očima: "Da. Nije bilo pravedno." Uskomešali su se Jožičini osjećaji: "Ne ide to da jedni rade, a drugi piju i ljenčare." Kad je on radio u poduzeću bila su druga vremena, poštena. Red i disciplina, nije se puno zarađivalo ali se zato zarađeno cijeno. Danas svi olako shvaćaju odgovornost.

Tako je lagodno živio sve dok jednog lijepog dana, do tada mirni poštenu susjed, nije dosjetio jadu.

"Gostiona! To je posao za mene!", doviknuo mu je preko plotu i već slijedeći dan na njegovu kuću navalila je regimenta kojekakvih radnika. Kao mravi, odnosili su i donosili, skidali i postavljali, rušili i pregrađivali, dograđivali. Od sve te halabuke cijelo selo nije moglo spavati od uzbuđenja, čak su i kokoši prestale nositi jaja, zabrinuto su primjetile žene. Gradio je, gradio, širio se sve dok nije skromnu Jožičinu kućicu bacio posve u sjenu. Pola dvorišta više nije imalo sunca, cijela jedna strana kuće se napila neke vlage i studeni, ponestajalo je zraka za

disanje. Tek je hladni sjeverni vjetar zimi brijuci po rasušenim prozorima Jožičine kuće jedinke donosio svježinu. Kao dobar susjed nije se žalio, šutke je trpio nepravdu računajući da će nekad doći i taj dan da će i sam dograđivati, pa će se izdići još više i uzeti sunce koje mu pripada.

Duboko je udisao. Mirisi gnija, mlijeka i sijena mješali su se s benzinom, duhanom i plastikom. Odlučio je još malo strpljivo pričekati gospodina da mu se makne. Kad dođe uljudno će mu objasniti da ovo nije parkiralište gostione već privatni ulaz i zamoliti ga da više ne parkira ovdje. Tako je, za sve postoji način, ljudski jezik.

Juhica se na šporetu već prigrijavala, meso je zapucketalo na masti. Sline su oblijale jezik, gladno je pregutao. Neka, strpit će se, samo da objasni gospodinu. Susjed mu se zadnji puta žalio da nije u redu da ispušta zračnice njegovim gostima koji se zabunom parkiraju krivo. Ni njemu nije lako, stalno mora rješavati neke pritužbe, profesionalno biti uljudan, gost je uvijek u pravu i tome slično. Pozdravio ga je s gorkom grimasom razvučenom u hinjeni osmijeh, gumbom zatvarajući staklo automobila. S nogom na gasu ubrzo je nestao u oblaku prašine. Hitro je morao dalje, i svaki dan tako. Pa kako ga, jadnika, nitko ne razumije?

"Kako ga je na tako uski most uspio zaparkirati?", iznenadilo ga je jedno čisto tehničko pitanje. Od kotača do kraja mosta jedva kojih desetak centimetara, sa obadviije strane. Snimao je Jožica most s pola oka, u mašti maknuo auto da bi si lakše dočarao širinu. Ali što vrijedi, kad bi most proširio onda bi mu se dva auta parkirala. Nije to rješenje. Zakoračio je s biciklom unatrag. Večera je bila gotova i više stvarno nije bilo vremena, nije imao razloga više strpljivo čekati, odgađati. Zaputio se u gostionu. Gospodinu će sve lijepo objasniti, morat će shvatiti neke stvari, da nije sam na ovome svijetu i da mora voditi brigu i o drugima.

Val glasnog smijeha, psovki i tek započetog pjevanja srušio se na Jožicu. Brzo je digao ruku uvis želeći svratiti pozornost na sebe ali nitko ni da se osvrne. Mahanje kao da je bilo rastjerivanje muha. Društva su se rasporedila po šanku, pod stolovima. Cigaretni dim crvenio je oči, žuti zubi škljocali su oko rubova čaša, dudale su se flaše.

"Molim vas...", neodlučno piskutanje nije moglo nadjačati snažne glasove otegnute pjesme, neprepoznatljiva melodija iz crnih zvučnika parala je bubnjiće. I jedan, prejaki iritantni, hrgljavi hrpež poput detonatora ušao je u Jožicu i rasprsnuo ga svuda po gostioni. Poletio je do prvog stola i bacio ljudima piće na pod. Tresak stakla utišao je goste. Iznenadeni pogledi objesili su se na ljutog Jožicu. Crven od muke kao paprika, iz sveg glasa se derao: "Čiji je auto pred mojim ulazom!?", prstom jasno određujući na koji se to ulaz zapravo odnosi.

Jedan se s kraja šanka izdvojio.

"Odmah van!", zaprijetio je Jožica.

Nije razumio što ga je obuzelo, otkuda je izvirio toliki bijes, takvog sebe još nije upoznao. Svega mu je bilo dosta, preko glave, i auta i gostione i susjeda.

"Ne ide to tako, kao da moja kuća ne postoji, kao da moj most uopće nije važan."

Umoran od silnih emocija želio je što prije završiti cijeli slučaj. Sad će kako je namjerio, gospodinu sve fino objasniti, on će logično shvatiti da griješi i neće to više ponoviti. Ljudski će se sve stvari dogovoriti.

"Ma mora me razumijeti."

Ali jezik kao da je bio sasvim drugi dio tijela, redao je na jadnog gospodina birane psovke, sočne epitete, slikovite usporedbe umjesto finih riječi dogovora i upozorenja. Nije se zaustavio sve dok mu gospodinova šaka nije zatvorila usta. Odskočio je Jožica kao oparen, iznenađen; od gospodina odjednom su nastala tri, svi tvrdih šaka i mrkih pogleda. Brzo je i jezik shvatio kakvu je kašu Jožici zakuhao pa mu i sam naredio isto što je i tijelo krenulo: "Bježmo!" Raspoloženi šakači okružili su nesretnog Jožicu. Udarci su se zaredali po glavi, leđima, bubrezima, nogama. Bacio se na tlo. Dizali su ga kao vreću i bacali natrag dolje. Više nije vidio razumnog gospodina. Poput hijena kesili su mu se u lice, grizli ga i uživali. Glasno je Jožica zapomagao sve dok se usta nisu napunila krvlju.

"Koji ti auto smeta?", vukli su ga do vlastita mosta.

"Ne možeš pješice proći pored našeg auta?"

"Ima kakvih problema što tu parkiram, sad da čujem?"

Udarci su se redali kao da mlate pšenicu. Lupali su bjesomučno.

U masnoj pregači istrčala je i Barica, dobra supruga Jožičina.

"Dajte, dajte prestanite. Kak vas nije sram. Prvo nam ulaza zatvorite onda mi još Jožicu tučete. Kak je on vama zaprečilo ulaz, a ne vi njemu."

I naizgled mirotvorna Barica je skočila na prvog i zarinula mu nokte u lice. Kuhinjska krpa poletjela je zrakom kad ju je jedna ruka poštenski odalasila. Vrisak, cika, jauk. Probudio se Jožica, ohrabren pomoći ustao je i počeo uzvraćati.

"Rekao sam već da to ne ide tako. Kao da me nema, kao da ne postojim, kao da moj život uopće nije važan!"

Mahao je mahao, a malo pogodio, više dobio ali se nije predavao. I kad su donekle izravnali snage iz tri gospodina nastalo je šest. Šest šakača na dvoje običnih.

"Gdje je taj koji nam je prolio piće?", razulareno su navaljivali i makivali tri gospodina pred sobom da bi i oni došli na red.

"I vi bi malo Jožice! Evo vam ga!"

Bacio se na novu trojicu kao da on daje batine, kao da će ih tog časa sa zemljom sastaviti. Zakrvavio se pogled. Sinula mu je genijalna ideja, dok oni razbijaju njega on će njima razbijati auto, samo što više nije bilo snage. Klonuo je. Mirisi zemlje i trave činili su mu se tako dobrim, najradije bi se odmah našao dva metra dublje, ispod površine, od jada i muke zaplakao bi kad bi mogao.

Kao svijetla zvijezda, kao repatica na crnom nebu djed se pojavio na poprištu, dovukao se privučen galamom, doštapao koliko god brzo je mogao. Sad će on spasiti situaciju, on je stari borac. Udri djed bez čekanja štapom po staklu automobila, rasprsnulo se od prve u tisuću komadića lomeći crveno - zelenu svjetlost iz gostionice. Zaurlao je gospodin i navalio zaustaviti prokletog starca. Slobodna dva odmah mu priskočiše. Opet se pridigne Jožica, Barica je uspjela u jaja jednog udariti. "Opet smo bolji!", bez veze je zamahivao. U to uleti susjed: "Što se događa ljudi? Goste mi tjeraš, eto kakvog susjeda imam!", pogodi pridiglog Jožicu špicom cipele u pleksus. Pridruži se šestorici dajući novi žar.

Tukli su se za svoja prava, ljutiti, odriješiti, iznervirani preko granica. Krvavim mostom hujao je vrući bijesni vjetar. Čak se i mačka na stupu probudila i kad je vidjela što se događa, izvučenih pandži skvičeći je skočila uvis...

Ivan ŠIMUNOVIĆ

JEDNA NOĆ NA DRAVI

Za rijeku Dravu može se reći da je podravska ljepotica, isto tako kako bi se reklo da je to za Indijce Gang, tak je to i za Podravce njihova Drava. Ta rijeka, hirovita i brza, poplavna uvijek je Podravcu zadavala muke i brige, ali i sreću i zadovoljstvo, kao što daje i razmažena i hirovita žena čovjeku. Bila je ta Drava prije čista, tekla je bistro zelena, no s vremenom je bila sve nečistija. No to nije smetalo Podravcu da je voli i cijeni, istim žarom kao i prije 50-ak godina. Odmah tamo uzvodno, na Dravi, traži se zlato kojeg imade u manjim količinama, a dalje se je nekada splavovima iz Slavonije vozilo građevno drvo, borovina. To su obavljali Sovenci, zvani flosari. Išli su čak s tim drvom preko Varaždina, do Virovitice. Koliko je ta rijeka čudna - toliko je i hirovita, jer je njen tok čas na našoj hrvatskoj strani, čas na mađarskoj, tako da joj ne znaš nikada točnu granicu, a ni među. Uz sam tok Drave smjestila su se ubava seoca. O jednom takvom želio bih pričati, i o nezaboravnim danima moje mladosti, o provedenim noćima na rijeci Dravi. Dolazio sam često, kao dijete, i mladić u kasnijim vremenima, u to seoce koje se je pružilo po svojoj dužini uz rijeku Dravu, i njen rukavac, koji su zvali, Stara Drava. Moj rođak po ocu imao je na Dravi svoju vodenicu i tu smo dolazili svakoga dan mljeti kukuruz. Bili su to nezaboravni dani. Ustajali smo ranom zorom, upregnuli konjče i krenuli na put Drave, koja se je nalazila oko sedam kilometara od sela, stizali za pola sata, možda i nešto više, do vodenice, ili, kako kažu Podravci, "Melina", koji se je nalazio uz sam nasip rijeke Drave. Tada je još Drava bila čista i lijepa rijeka, ubrzani tok vode prolazio je preko kotača vodenice, a zelenilo vode je bilo kao dijamant koji se prelijeva u svim bojama, na zraccima ljetnog sunca. Raspregli smo konja i stavili kola i konja u sjenicu (koju smo napravili od vrbovine koje je ondje bilo u izobilju). I tada su počele dolaziti mušterije, na pajtlik. Neki konjima, neki kravicama a neki sa tačkama, ili vrećom na leđima. Tu su se onda vodili svakakovi razgovori, o vremenu, politici, ratu koji je tek završio, o nevoljama seljačkoga života, kojeg ni jedna državna vlast nije štedjela, samo uvijek daj, daj. Dolazile su i žene, i djevojke. Ja sam ondje sjedio na jednoj gredi i lovio ribu. Gledao sam čeznutljivo prema drugoj obalo, gdje se nalazila Mađarska, a u daljini vidio se tornjić neke crkve i veliki jablani. Rat tek što je prestao. Zapravo, taj mlin moga rođaka bilo je nešto kao ilegalan, prema komunističkim vlastima, jer seljaci su tada morali na silu davati obavezu, preko za to određenih mjenjačnica. No, ondašnja mjesna vlast nekeko je to blagonaklono gledala, pa su tako i seljaci ušičarili koju vreću pajtlika. Ona godina bil je rodna, kao nikada, i moj rođak je odlučio da se u mlinu ostaje i preko noći, tako da smo se ja i on (a zvao se je Dolfina) doselili sasvim na rijeku Dravu. K nama su dolazili i graničari, vojnici, tako da nam nikada nije bilo dosadno. U ono vrijeme, granica je bila mirna i tiha, prolazili su i mađarski graničari, ali u pratnji Rusa. Svakoga jutro, smo rano ustajali i pripremali mlin za jutarnju i dnevnu rabotu, a onda priređivali doručak, ručak i večeru. Hranili smo se uglavnom ribom i suhim mesom, te slaninom i jajima. Ribe je ondje bilo u izobilju. Ja sam čitav dan išao u lov na ribe na rukavac Drave, zvan stara Drava, i tu sam mogao loviti koliko mi je bila želja, bilo je riba u izobilju, a naročito somova patuljana. To su bili mali somovi, od pola kile, bili su ukusni, a dalje, bilo je i štuka, bolana i divera. Dolfo bi pak bacio preko noći meke, tako da

su se znali uhvatiti somovi i šarani koji su ponekad imali i preko deset kilograma, pravi gorotasi, tu ribu smo davali graničarima, a oni nama kruh, tjesteninu i marmeladu, te crnu kavu. Tako smo živjeli u kooperaciji s njima. Ribu smo pripremali na sve načine. Pekli smo je na ražnju, filanu sa slaninom i suhim mesom, u tepsijama, i fiš - paprikaš u kotliću. Zavolio sam taj život i hranu. U naš mlin dolazila je i jedna djevojka, bila je starija od mene, no meni se dopala. Bila je ona vesele naravi i pričalo se je štošta o njoj i momcima iz sela, te graničarima, no ja nisam na to obraćao pažnju. Živjela je sama, s majkom, a za oca nije znala. Što se mene tiče, nisam još imao iskustva sa ženama i vraški sam se, po prvi put, zacopao u našu Soficu. Tako se je zvala ta moja prva ljubav. Nije me odbijala, i ja sam, svim žarom svoje prve mladenačke ljubavi, počeo udvarati Sofici. Moj rođak Dolfo se je samo mudro smijao i jednom sam čuo kad je razgovarao s nekom svojom mušterijom, jer mene nije vidio. Kazao je, e, pak nek i on proba kaj je to ljubav, a nišče mu ne bo to bolje pokazal nek naša Sofica. Od toga dana, Sofica je dolazila svaki dan vu melin, i ja sam se počeo s njom stalno družiti. Jednoga dana, meni će Dolfo, znaš kaj, ja bum moral otijti dva dana doma, a ti bi mogel biti tu, v melinu, da pajtlaš pajtlika, sad i to znaš. Ne boš sam, bo ti pomagala Sofica, a i graničari so tu saki den, pa se ne moraš bojati, zdržiš dva dana bez mene. Ja sam odmah pristal kad sem čul da bude i Sofica pomagala. Što se pak same Sofice tiče, sve više me je, kao gradskog dečka, zaluđivala. Uvijek čista, uredna, namirisana, dotjerana. A naročito prirodno inteligentna, tako da sam mogao s njom o svemu raspravljati. I tak, to jutro, bil je lijepi, pravi ljetni dan. Dolfo zapregne kola i ode u selo. Ja sam bio sam i nestrpljivo čekao Soficu, a nje nema. Već su počele dolaziti i prve mušterije, a ja sam rasijano radio i mislio, ne bu moje Sofice. Tek oko podne, došla je Sofica, dotjerana mirišljava i sa smijehom. Rekla mi je da joj je sve rekel Dolfo, i da je s radošću pristala biti sa mnom. Još je rekla da nam bude ondje lijepo. Popodne nismo imali posla, nego smo lijepo sjedili na splavi i gledali kako teče rijeka Drava, tamo prema Osijeku. Ja sam bio zbunjen, bio sam prvi put s djevojkom, i to lijepom i šarmantnom Podravkom. A bila je stvarno ta Sofica lijepa djevojka, vitka crnka, crnih očiju ko gar. Što se najviše kod nje isticalo, a to je što je uz crnu kosu imala bijelu put, kao alabaster. Bila je za ono vrijeme, za seosku djevojku, prilično pametna i otvorena, nije bila konzervativnih shvaćanja i nije se brinula za selske jezike. I tako, ja sjedim i lovim ribu, a ispod oka gledam kako Sofica pušta rijeci da joj ispire noge koje je pustila u vodu, noge prave, lijepe, kao isklesane. I kako je ona močila noge, tako je sve više zadizala suknju, a ja ispod oka gledao tu ljepotu. Nisam se više mogao uzdržati, jer je u meni planula zatomljena strast prema nepoznatom do tad za mene, a tad mi se pruža prilika da upoznam i tu strast, i slast. Prišao sam do Sofe, bacio udicu i zagrlio je. Nije se branila, nego me je sočno poljubila. Ja sm instiktivno posegao pod suknju, no ona mi je blago odgurnula ruku i rekla, mili moj, nemoj sada, imat ćemo ove noći vremena. Jer to će biti naša noć na Dravi, pokazati ću ti sve slasti ovoga života. U meni je srce burno kucalo, jer sam mislio da sam otvorio rajska vrata. No sada je bio meni mali problem dočekati noć, a tek je bilo popodne. Sofica nam je skuhala dobar ručak, donijela je i pile, i napravila fini pileći paprikš, dobro je kuhala ta Sofica. Čitavo popodne smo se ljubili i mazili, ali dalje nije išlo. Sofa je znala svoj posao, čekao sam nestrpljivo tu noć. I došla je divna, podravska noć. Prvo zalaz sunca na Dravi. Rijeka je pred večer bila obasjana grimiznim pokrivačem zalazećeg sunca, laste i vodene ptice nisko su letjele i zalijetale se u vodene talasiće rijeke. Na mirnim tokovima Drave ribe su se praćakale, u obližnjem gaju slavuj je biglisao svoju ljubavnu pjesmu. Zvijezdani svod

je zatamnio, i prve zvijezde osule su nebo. Ja sam sjedio na splavi i gledao svu tu Božju ljepotu. Pitaо sam se, da li ima što ljepše od prirode, koja je stavila sve na svoje mjesto, i što predstavlja čovjek u tome konglomeratu, ništa, apsolutno ništa. I premda je potčinio tu prirodu u nekim momentima i djelima sebi, još uvijek luta vremenom i prostorom, jer priroda nije pobijedena. Iz tih razmišljanja trgne me dolazak moje Sofice. Došla je nježno i raskalašeno do mene, govoreći, mili, večera je gotova. No meni nije bilo do večere, veselio sam se životu, jer sad sam tek shvatio da volim život, i da sam po prvi puta ozbiljno zaljubljen u ženu, te mi je sve bilo lijepo na zemlji. Poljubio sam Soficu i zagrljeni otišli smo u mlin. Večeru nismo ni pogledali. Na splavi bio je već složen krevet za nas dvoje, gunjevi i vreće iz mlina. Sofija je to posula riječnim lopočima i cvijećem, jer bila je to naša svadbena postelja. Zagrljeni legosmo na tu postelju, i tu sam prvi puta upoznao ljubav jedne žene, žene koj me je uvela u životnu slast vječite ljubavi. Bila je to za mene nezaboravna noć, noć moje prve ljubavi na rijeci Dravi. Poslije smo zagrljeni sjedili na splavi i gledali što radi mjesec, taj svjedok naše ljubavi, vječiti putni drug zaljubljenih, koji je izlazio tamo negdje iza mađarskih pusta, i obojavaо ovu raskošnu ljetnu noć. Zora nas je zatekla zagrljene, u ljubavnom transu. Prošlo je otada mnogo vremena, Dolfe više nema, umro je. A moja prva ljubav otišla je s nekim vojnikom, graničarem, tko zna gdje. No meni je uvijek ostala u sjećanju ova divna podravska noć na rijeci Dravi.